

Ett erkännande utan villkor av en retroaktiv rekonstruktionsåtgärd avseende ett kreditinstitut strider mot unionsrätten om detta erkännande innebär att en kund inte längre kan fullfölja ett rättsligt förfarande i sak som inletts mot den ”brobank” till vilken den aktuella skulden tidigare hade överförts

År 2008 ingick VR, en fysisk person, ett avtal med Banco Espirito Santo, Sucursal en España (nedan kallad BES Spanien), den spanska filialen till den portugisiska banken Banco Espirito Santo (BES), genom vilket hon förvärvade preferensaktier i ett isländskt kreditinstitut. På grund av allvarliga ekonomiska svårigheter för BES beslutade Banco de Portugal, genom ett beslut som fattades i augusti 2014, att inrätta en ”brobank”, kallad Novo Banco SA, till vilken BES tillgångar, skulder och poster utanför balansräkningen överfördes. Vissa delar av skulderna omfattades emellertid inte av överföringen till Novo Banco. Efter nämnda överföring upprätthöll Novo Banco SA, Sucursal en España (nedan kallad Novo Banco Spanien) den affärsförbindelse som VR hade etablerat med BES Spanien.

Den 4 februari 2015 väckte VR talan vid Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (Förstainstansdomstolen i Vitoria, Spanien) mot Novo Banco Spanien och yrkade i första hand att avtalet skulle ogiltigförklaras eller, i andra hand, att avtalet skulle hävas. Novo Banco Spanien invände att den saknade passiv saklegitimation, eftersom det påstådda ansvaret enligt beslutet i augusti 2014 utgjorde en skuld som inte hade överförts till denna bank.

Efter det att Förstainstansdomstolen i Vitoria bifallit VR:s talan överklagade Novo Banco Spanien till Audiencia Provincial de Álava (Provinsdomstolen i Álava, Spanien). Under rättegången inkom Novo Banco Spanien med två beslut som Banco de Portugal antagit den 29 december 2015. Dessa beslut ändrade beslutet från augusti 2014, bland annat genom att det angavs att ”från och med denna dag har följande av BES skulder inte överförts till Novo Banco: ... allt ansvar som är föremål för ett av de förfaranden som beskrivs i bilaga I”. Den talan som väckts av VR ingick bland dessa förfaranden. I besluten föreskrevs dessutom att i den mån tillgångar, skulder eller poster utanför balansräkningen i enlighet med föregående punkter alljämt borde ha ingått i BES förmögenhet, men de facto hade överförts till Novo Banco, överfördes de tillbaka från Novo Banco till BES, med verkan från den 3 augusti 2014.

Sedan Provinsdomstolen i Álava ogillat Novo Banco Spaniens överklagande, väckte Novo Banco Spanien talan vid den hänskjutande domstolen, Tribunal Supremo (Högsta domstolen, Spanien). Novo Banco Spanien anser att direktiv 2001/24 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut innebär att besluten av den 29 december 2015 utan ytterligare formaliteter har verkan i alla medlemsstater. Tribunal Supremo fann att dessa beslut hade ändrat beslutet från augusti 2014 med retroaktiv verkan och begärde därför förhandsavgörande från EU-domstolen för att få klarhet i huruvida sådana materiella ändringar måste erkännas i de pågående domstolsförfarandena.

Domstolens bedömning

Domstolen noterar att enligt direktiv 2001/24 **ska rekonstruktionsåtgärder i princip tillämpas i enlighet med hemlandets lagstiftning och ha verkan i enlighet med den statens lagstiftning inom hela unionen utan vidare formaliteter. Som undantag från denna princip föreskrivs**

emellertid i artikel 32 i direktivet att verkningarna av rekonstruktionsåtgärder på en pågående rättegång beträffande tillgångar eller rättigheter som kreditinstitutet inte längre förfogar över uteslutande ska regleras av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår.

Inledningsvis påpekar domstolen att tillämpningen av artikel 32 förutsätter att **tre kumulativa villkor ska vara uppfyllda. Dessa villkor är uppfyllda i målet vid Tribunal Supremo.** För det första **ska det röra sig om rekonstruktionsåtgärder** i den mening som avses i direktiv 2001/24, vilket är fallet här, eftersom besluten av den 29 december 2015 är avsedda att bevara eller återställa ett kreditinstituts finansiella situation.

För det andra **ska det finnas en pågående rättegång**, ett begrepp som endast omfattar **förfaranden i sak**. I förevarande fall ska det nationella förfarandet anses utgöra ett förfarande i sak. Vidare antogs besluten av den 29 december 2015 vid en tidpunkt då det förfarande som inletts av VR den 4 februari 2015 redan pågick.

För det tredje ska **den pågående rättegången avse "tillgångar eller rättigheter som kreditinstitutet inte längre förfogar över"**. Mot bakgrund av skillnaderna mellan de olika språkversionerna av artikel 32 i direktiv 2001/24, undersöker domstolen ändamålet med denna bestämmelse och konstaterar att den syftar till att verkningarna av rekonstruktionsåtgärder eller likvidationsförfaranden ska regleras av lagen i den medlemsstat där denna rättegång pågår. Det skulle inte vara förenligt med ett sådant syfte att från tillämpningen av sistnämnda lag utesluta verkningarna av rekonstruktionsåtgärder på en pågående rättegång när denna rättegång avser ett eventuellt ansvar som har överförts till en annan enhet genom sådana rekonstruktionsåtgärder. Artikel 32 ska således tillämpas **på delar av kreditinstitutets förmögenhet, såväl tillgångar som skulder, vilka är föremål för rekonstruktionsåtgärder, såsom är fallet med det eventuella ansvar som är aktuellt i målet vid Tribunal Supremo.**

Vad därefter gäller omfattningen av verkningarna av de rekonstruktionsåtgärder som regleras av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår, konstaterar domstolen att **lagen i den medlemsstaten reglerar alla verkningar som sådana åtgärder kan ha på en sådan rättegång, oavsett om dessa verkningar är processuella eller materiella.**

Det följer således av direktiv 2001/24 att **verkningarna, såväl processuella som materiella, av en rekonstruktionsåtgärd på ett pågående rättsligt förfarande som rör själva saken endast är de verkningar som fastställs i lagstiftningen i den medlemsstat där detta förfarande pågår.**

Vidare påpekar domstolen för det första **att ett erkännande i målet vid Tribunal Supremo av verkningarna av besluten av den 29 december 2015 skulle strida mot den allmänna rättssäkerhetsprincipen**, eftersom det skulle kunna undergräva de domstolsavgöranden som redan meddelats till förmån för VR. För det andra **skulle rätten till ett effektivt rättsmedel**, i den mening som avses i artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, **begränsas** om det godtogs att rekonstruktionsåtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemlandet efter det att en talan väckts i en annan medlemsstat, vilka fått till följd en **ändring med retroaktiv verkan av de bestämmelser som är relevanta för att avgöra den tvist** som gett upphov till denna talan, kan medföra att den domstol som har att pröva denna tvist ogillar talan,.

Domstolen finner att direktiv 2001/24, mot bakgrund av rättssäkerhetsprincipen och rätten till ett effektivt rättsmedel, **utgör hinder för att, utan att det uppställs något ytterligare villkor, i ett pågående rättsligt förfarande i sak erkänna en sådan rekonstruktionsåtgärd som besluten av den 29 december 2015, när ett sådant erkännande innebär att det kreditinstitut till vilken skuld hade överförts genom den första rekonstruktionsåtgärden med retroaktiv verkan förlorar sin passiva saklegitimation i det pågående förfarandet, och erkännandet därmed undergräver de domstolsavgöranden som redan meddelats till förmån för den ursprungliga kåranden vilka är föremål för nämnda förfarande.**

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127